

HOMINEM NECESSARIO CORRUPTIONI

obnoxium mortalem esse: quo autem diutius uiueret augeturque, instrumentis ipsum eguisse multifariam nutritioni famulantibus, ac demum quæ instrumenta nutritioni circa cibos potusque uersanti priuatum sint extructa. Caput I.

Generations
nostra princi
pia.

QVANDO QUIDEM corporis humani generatio nis primordia, & eorum quibus id constituitur materia, hominem fieri immortalem prohibuerunt, rerum autor Deus, ut ille quam diutissime uiuat, neque aliquando species ipsius deficiat, sed semper immortalis perseueret, sollicitè machinatus est. Sanguis enim mensuratus semenque genitale generationis nostræ sunt principia: ille cum materia quadam apta concinnatus, & semini ad quiduis sequax: hoc opificis rationem obtinens. Constat autem horum utrumque ex isdem genere elementis, aqua, terra, igni, & aëre, quamuis interim mutuo temperamenti mensura uariant. siquidem in semine plus est igneæ substantiæ atque aëreæ, in sanguine aëreæ terreæque. quamquam præpollat in hoc quoque & calidum frigidum, & humidum siccum. Eoque fit, ut non siccus instar pilæ, aut ossis, sed humidus meritis dicatur. At semen sanguine quidem siccius est, ceterum ipsum etiam humidum fluxileque sentitur. Atque ita nobis utrinque ex humida substantia genitura origo succedit. quam tamen humidam seruari non licebat, si modò ex ea uenæ, arteriæ, nerui, membranae, ligamenta, cartilaginee, ossa, & id genus alia fieri debebant. Ergo mox in generationis initio coniunctum copiosius oportuit elementum, quod siccandi facultate polleret: est uero id natura quidem maxime ignis, sed tamen & terra. Verum huius plus misceri principijs non oportebat, si modò hæc humida erant futura. Ignis igitur in utroque principio tantum admixtum est, quantum non torrens abunde siccet. Ab hoc itaque primùm cogitur, paulumque conrescit quod in utero conceptum est: mox siccius redditum, ueluti lineamenta quædam & rudimenta cuiusque membri adipiscitur. Vterius uero etiam siccescens, non lineamenta rudimenta uel solum, sed & cuiusque membri exactam speciem exprimit. Iam uero in lucem editum, magnitudine proficit, & siccus ualentiusque tantisper efficitur, donec ad summum pertingat incrementum. Tum uero & incrementum omne sistitur, ossibus nimirum ipsis per siccitatem non ultra sequacibus, & uasa sanguinis ac spiritus amplissima sunt: cuncta denique membra non solum robusta euadunt, sed etiam uires suas summas obtinent. Subsequenti autem tempore, omnibus iam partibus supra iustum sicciscentibus, non solum cuiusque officium minus probè administratur, sed etiam corpus ipsum macilentius graciliusque quam erat antea, redditur: ac proinde ultra siccatur, non macilentius modò, sed & rugosum euadit. Siccitatis itaque excessus homini, ut omni genito corpori, corruptelæ interitusque connata est necessitas. Cui altera accedit, quæ etiam in animalibus precipue obseruatur, totius nimirum substantiæ fluore, ab insito calore excitatus. Quum igitur tota hominis moles in perpetuo fluore sit, quumque nisi altera similis substantia in defluxæ locum accederet, uniuersa ilico euaporata dissiparetur, summus rerum Opifex non homini duntaxat cæterisque animalibus, uerum etiam stirpibus insitas quasdam uires deficiēs ac desideratum semper appetentes, ab initio statim indidit. Non enim fugere, uelci, bibere, aut respirare à quoquā discimus usquam, sed statim à principio facultates in nobis habemus, quæ hæc omnia circa doctem perficiant: & cibo quicquid siccioris substantiæ effluxit restituimus, potione quicquid humidius, atque ita ad pristinam commensurationē ambo reducimus. Sic uero & aëreæ igneæque substantiæ modum, respiratu arteriarumque pulsu tuemur. Ceterum quum id quod singulis partibus defluit, tale natura sit, qualis ipsa est particula, nihil autem eorum quæ bibuntur eduntur ue, aut inspirantur, eiusmodi prorsus occurrat, necessum fuit animanti, ea primùm assumere, dein emutare & concoquere, ac quam maxime licet, corpori alendo restituendoque similia effecere, ac demum recrementa quæ necessarid has emutationes subsequuntur expellere. Atque hac potissimum occasione Natura nutritionis instrumenta in corpore triplicia instituit: quædam prima ratione ad id quod assumitur concipiendum elaborandumque, & in totum corpus deferendum. alia secunda, quæ excrementorum sunt receptacula. Reliquas partes ratione tertia, quæ horum excretionibus mittendis, & ne intempestiue profluant cohibendis, suoque tempore

Corruptelæ
homini connata
necessitas.
Nutritionis
necessitas.

Instrumento
tripliciu nu
tritioni subser
uentium ne
cessitas.

pore expellendis subseruiant. Porro partes aëri assumendo, conficiendo, deferendo, ipsiusque recrementis ex concoctione succedentibus expellendis, à Natura conditas, sequens liber persequetur, cordi omnibusque respirationis organis dedicandus. Præfens uero cibi ac potus instrumentis, & demum generationi subministrantibus organis propter sedis uiciniam nexum quæ consecrabitur. Ex ore itaque per stomachum cibis & potus in uentriculum, uelut in communem quandam officinam seu promptuarium assumitur, quod omnia quæ amplectitur cogit, confundit, & concoquit, concoctum in intestina protrudit, ex quibus quod cocti illius succi melius est, sanguinis efficiendo conueniēs, unā cum humidiori huius concoctionis recremento uenæ portæ rami exugunt, id iecoris cauo deferentes. Recrementum uero siccus ac suctio ni ineptum, intestina postmodum depellunt, & hominis arbitratu laxante se orbiculari podicis musculo, ac abdominis musculis, simul accedente etiam septi transuersi officio compressis, excernunt. Ipsum autem iecur postquam id nutrimentum admisit, ei extremū adijcit ornamentum ad sanguinis perfecti generationem necessariū, duplici (quod in omni fit concoctione) recremento id expurgans: flaua scilicet bile, ceu recremento tenuiori & leuiori: deinde atro bilioso succo ceu luto, terrestris & crassiori. Illud quidem in bilis uesiculæ meatus transmissum, in ipsam uesiculam refluit, à qua rursus in intestina excretum cum durioribus faecibus egeritur. At hoc, uti arbitramur, per portæ uenæ ramos ad lienis nutritionem transmittitur: quicquid uero is conficere ac in familiarem nutrimentum sibi adaptare nequit, id in uentriculum eruat, postmodum cum intestinorum excrementis subducendum. Ergo qui in iecore ad hominis nutritionem præparatur succus, illa duo recrementa deponens, & eam iecoris substantiæ insiti caloris beneficio concoctionem acquirens, ruber iam ac purus ex arctissimis maximeque frequentibus uenæ portæ ramis per iecoris substantiam diffusis, ad gibbam iecoris partem in caua uenæ propagines similiter innumeras angustissimasque conscendit, tenui adhuc aquosoque recremento, quod ex intestinis cum optima succi in uentriculo confecti portione exugebatur, concomitatus, atque eius aquosi recrementi tanquam uehiculæ cuiusdam auxilio arctissimas uias minori opera perreptans. Quum uero sanguis eos superauit angustiorum, renes recrementum hoc ad se sedulo alliciunt, illoque sanguinem purgant, id per urinarios meatus in uesicam huius conceptaculum depellentes, à qua rursus opportuno tempore relaxato uesicæ ceruicis musculo, excrementum illud seu urina e corpore redditur. Sanguis autem per uenam cauiam copiosissima ramorum serie propagatam, ad omnes corporis partes deducitur, & quod in ipso singulis partibus familiare ac idoneum est, illæ sibi attrahunt, assimilant, & apponunt: duplexque quod in illa concoctione confurgit recrementum, à se per proprios ductus excludunt. Ista quidem obiter de cibi potusque instrumentis dicta sufficiant. Quanta uero sapientia hæc rerum Opifex creauerit, eo ordine persequar, quo ipsa nutritionis famulari commemoratum est. A peritongo autem opportune sermonis statuatur initium, quod id horum organorum commune sit inuolucrum.

DE PERITONÆO. Caput II.

PERITONÆO ostendendo plerumque conducunt figuræ, & potissimum prima, id integrū anteriore externaque facie proponens. Secunda autem anteriorem ipsius partem interiori sede ostendit. Posteriores uero illæ figuræ imprimis intus referunt, quæ ex ipso plura organa gerunt dissecta, ut ex integrioribus figuris posteriores.

UATINI peritonæi (quod abdominis membranam aliqui nuncupant) Peritonæi nomen uocem à Græcis mutuauerunt. illis namque quod circumtendatur περιτόναιον, περιτόναιον appellatur. Neque ita absolute tantum, uerum à nonnullis hæc tota appellatio inditur, περιτόναιον ὀμάλιον, nomine uidelicet à substantia ipsius ducto. à nonnullis hæc περιτόναιον χιτῶν, sunt etiam qui περιτόναιον σκελετομα ipsum pariratione appellant, ab usu scilicet quo inuolucrum modo omnibus propemodum quæ hoc quinto libro prosequemur, organis obducitur. Arabes communi membranarum nomine ziphac & zimphac & chamel peculiariter id nominant. Verum in illorum interpretum libris, & apud nostræ ætatis manuales medicos, quum de abdomine suendo, & aqua in ijs qui hydropo laborant educenda, & ramum curationibus pertractat, nominum occurrunt myriades: panniculus rotundus, alberiterren, alberitiron. Deinde abique articulo al, quem suis nominibus Arabes secundum loci exigentiam non mutato nominis significato præponunt, Beriteron, Berbetinen, eiusque generis s 3 permulta.

Quid præfens
libro docen
dum, ac partem
nutritionis ex
cibo potusque
functio
breuis enume
ratio.